

PRESSMAPP

Eurosedlarnas och -myntens 10-årsjubileum

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROSYSTEMET

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Innehållsförteckning

Förord	3
Inledning	4
Förberedelser för kontantövergången 2002	5
Kontantbytet land för land	6
Eurosedlar och euromynt i Finland	8
Sedeltillverkning, cirkulering, förfalskningar; framtiden	9
Formgivning av sedlarna och mynten och deras egenskaper	10
Eurokontanterna som symbol	12
Eurosedlarnas och myntens 10-årsjubileum	13

För tio år sedan

, den 1 januari 2002 alltså, infördes eurosedlar och mynt i tolv länder i EU. Att införa eurokontanter var en utmaning av aldrig skådad omfattning, men den gick smidigt och miljarder sedlar och mynt kom i omlopp på några dagar. Ytterligare fem EU-stater har antagit euron de senaste åren så nu använder 17 länder, med totalt 332 miljoner människor, valutan. Den har blivit en symbol för Europa och sedlarna och mynten har blivit en del av vår vardag.

Invånarna i euroområdet kan vara försäkrade om att Eurosystemet gör allt för att bibehålla prisstabilitet på medellång sikt, i linje med definitionen: under, men nära 2 %. Sedan euron lanserades 1999, för tretton år sedan, har den årliga inflationen i euroområdet i genomsnitt varit nära 2 procent. Eurosystemet kommer att göra allt som behövs för att vara ett säkert och tillförlitligt ankare för prisstabiliteten i dessa utmanande tider.

Mario Draghi

Ordförande

Europeiska centralbanken

© IMAGO ECONOMICA

Erkki Liikanen

Chefdirektör

Finlands Bank

Inledning

Denna pressmapp från Europeiska centralbanken och Finlands Bank innehåller information om 10-årsjubileet för eurosedlarnas och -myntens införande. Den innehåller en länk till en mapp på ECB:s webbsida. Den får du tillgång till med ett användarnamn och en kod som du får när du har accepterat en ansvarsfriskrivning. Mappen innehåller öppna filer relaterade till denna pressmapp

och högupplösta bilder på eurosedlar och mynt, bilder på folk som hanterar kontanter samt en film om tillverkningen av eurosedlar. Materialet kan användas för publicering, men bara för rapporter om euron. Du kommer att ombes acceptera ansvarsfriskrivningen för att säkerställa att materialet används på rätt sätt. Reglerna för reproducering av eurosedlar måste också följas¹.

Kontakta ECB eller Finlands Bank om du vill ha mer information. Vi skickar gärna publikationer om ECB:s historia, roll och funktioner, om Eurosystemet och Europeiska centralbankssystemet, Eurosystemets penningpolitik och övervakning av banker i euroområdet och i EU. Publikationer om eurosedlarna och mynten och deras säkerhetsdetaljer finns också.²

Mer information kan beställas från:

European Central Bank

Directorate Communications
Press and Information Division
Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Tyskland

Tfn: +49 69 1344 7455

Fax: +49 69 13 44 7401

Kontakt: niels.bunemann@ecb.europa.eu

Internet: www.euro.ecb.europa.eu

Finlands Bank

Mia Ristimäki
Ansvarig webbredaktör
Kommunikationsenheten
PL 160
00101 Helsingfors

Tfn: +358 10 831 2213

Fax: +358 9 658 424

Kontakt: mia.ristimaki@bof.fi

Internet: www.finlandsbank.fi

¹ Reglerna om reproducering av eurosedlar finns på <http://www.ecb.europa.eu/euro/html/reproduction.sv.html>

² För att ladda ned eller beställa publikationer gå till <http://www.ecb.europa.eu/euro/html/materials.sv.html>

Förberedelser för kontantövergången 2002

Utformning av sedlarna och mynten

Europeiska monetära institutet, ECB:s föregångare, utlyste en formgivningstävling i februari 1996. Bidragen bedömdes av en jury av oberoende experter från marknadsföring, design och konsthistoria och bedömdes även av allmänheten i en opinionsundersökning. Efter att ha tagit del av dessa resultat valde Europeiska monetära institutets råd ut det vinnande bidraget i december 1996: en serie baserad på temat "epoker och stilar i Europa" som hade lämnats in av Robert Kalina, sedelutformare på Österrikes centralbank, Oesterreichische Nationalbank i Wien.

Till skillnad från eurosedlarna, som är likadana i alla euroländer har mynten en europeisk sida och en nationell. De visar symboler från europeiska länder och återspeglar enigheten inom EU. Luc Luycx från det belgiska myntverket vann en europeisk tävling om formgivningen av den europeiska sidan som visar myntens värde.

Testning och tillverkning

Inför kontantövergången till euro i januari 2002 var samarbetet med andra av

avgörande vikt. Det gjorde det möjligt att genomföra nationella och centraliserade tester av tillverkare av kontanthanteringsmaskiner före övergången.

Femton sedeltryckerier runt om i EU deltog i tillverkningen av eurosedlar som påbörjades i juli 1999. Ett gemensamt kvalitetssäkringssystem säkerställde att alla eurosedlar höll samma standard. Den 1 januari 2002 hade en första omgång på 14,9 miljarder sedlar tryckts för de dåvarande tolv euroländerna. Det skulle räcka för att täcka 15 000 fotbollsplaner. Cirka 52 miljarder mynt präglades på 16 europeiska myntverk. Deras totala värde uppgick till 15,75 miljarder euro och 250 000 ton metall användes.

Informationskampanjen Euro 2002 och övergången

Sedlarnas säkerhetsdetaljer ska vara enkla att känna igen så Eurosystemet inledde 2001 en omfattande informationskampanj "Euro 2002". De omfattade massmediekampanjerna i de tolv euroländerna³ och fokuserade på sedlarna och mynten och deras säkerhetsdetaljer. Allmänheten uppmuntrades att kontrollera sina sedlar med "känn-titta-luta"-testet. Tekniken som utvecklades 2001 i samband med en

slogan: "EURON. VÅR valuta" som har använts av Eurosystemet i all information om eurosedlar.

Trots den stora utmaningen att införa eurokontanter gick det smidigt och var framgångsrikt genomfört i hela euroområdet i slutet av februari 2002. Det var världens största valutaövergång någonsin och både banksektorn, transportföretag, detaljhandeln, myntautomatindustrin och, naturligtvis, allmänheten deltog. Nyckeln till framgången var de tidiga och noggranna förberedelser som gjordes av alla parter, affärsbanker, tillverkare av kontanthanteringsmaskiner och kontanthanterare som från starten hanterade den nya valutan utan problem. Att allmänheten accepterade den nya valutan var naturligtvis ett viktigt bidrag till framgången.

Indragningen av de nationella valutorna var mycket komplicerad, men trots det hade mer än 6 miljarder sedlar och nästan 30 miljarder nationella mynt tagits ur omlopp den 1 mars 2002.

³ Belgien, Spanien, Grekland, Frankrike, Tyskland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Österrike, Portugal och Finland.

Kontantövergången land för land 2002, 2007, 2008, 2009 och 2011

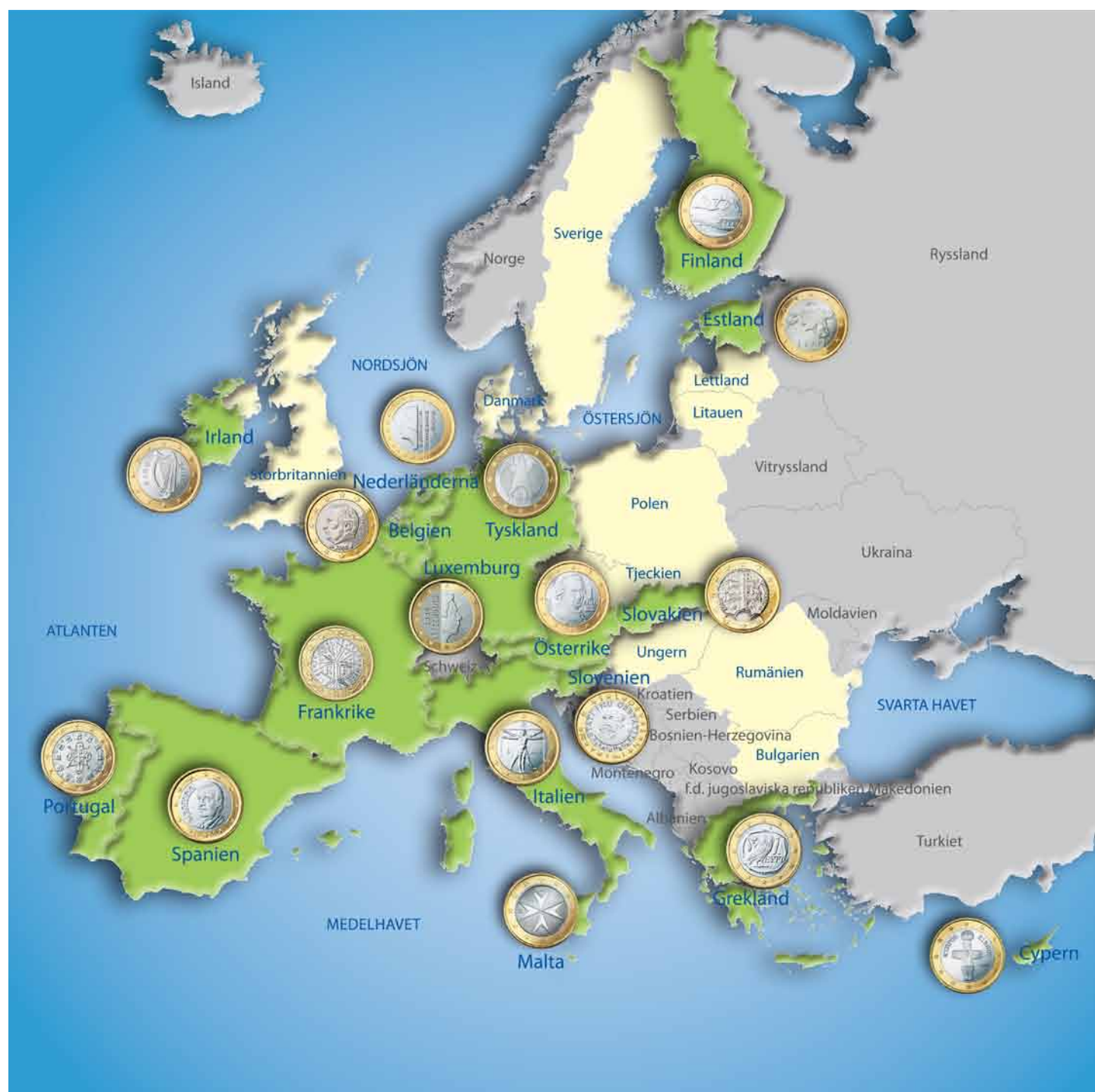
Land	Eurosedlarna och euromynten införs	Sista giltighetsdatum för de nationella sedlarna	Inväxling av sedlar t.o.m.	Inväxling av mynt t.o.m.
Belgien	1.1.2002	28.2.2002	obegränsad tid	31.12.2004
Tyskland	1.1.2002	28.2.2002	obegränsad tid	obegränsad tid
Estland	1.1.2011	14.1.2011	obegränsad tid	obegränsad tid
Irland	1.1.2002	9.2.2002	obegränsad tid	obegränsad tid
Grekland	1.1.2002	28.2.2002	1.3.2012	1.3.2004
Spanien	1.1.2002	28.2.2002	obegränsad tid	obegränsad tid
Frankrike	1.1.2002	17.2.2002	17.2.2012	17.2.2005
Italien	1.1.2002	28.2.2002	28.2.2012	28.2.2012
Cypern	1.1.2008	31.1.2008	31.12.2017	31.12.2009
Luxemburg	1.1.2002	28.2.2002	obegränsad tid	31.12.2004
Malta	1.1.2008	31.1.2008	31.1.2018	1.2.2010
Nederländerna	1.1.2002	28.1.2002	1.1.2032	1.1.2007
Österrike	1.1.2002	28.2.2002	obegränsad tid	obegränsad tid
Portugal	1.1.2002	28.2.2002	28.2.2022	31.12.2002
Slovenien	1.1.2007	14.1.2007	obegränsad tid	31.12.2016
Slovakien	1.1.2009	16.1.2009	obegränsad tid	31.12.2013
Finland	1.1.2002	28.2.2002	29.2.2012	29.2.2012

Tio länder gick med i EU 2004 och fem av dessa har blivit medlemmar i euroområdet de senaste åren: Slovenien (2007), Cypern, Malta (2008), Slovakien (2009) och Estland (2011). Hittills har totalt 17 EU-länder infört euron.

Alla EU-länder, utom Danmark och Storbritannien, som har en opt-out-klausul (möjlighet att stå utanför), förväntas gå med i den monetära unionen och införa euron så snart de uppfyller konvergenskriterierna.

Kontantövergången land för land 2002, 2007, 2008, 2009 och 2011

Karta över euroområdet

Eurosedlar och euromynt i Finland

I Finland blev euron en räkneenhet den 1 januari 1999. För de flesta blev dock inte euron en riktig valuta förrän sedlarna och mynten sattes i omlopp den 1 januari 2002.

Inför lanseringen av euron i Finland tillverkades 225 miljoner sedlar och 1,5 miljarder mynt. Dessa volymer krävdes för att möta den inledande efterfrågan och för Finlands Banks lager. Denna mängd sedlar skulle motsvara ungefär 25 gånger Finlands längd (från norr till söder) om man la dem efter varandra!

För att förbereda införandet av euron organiserade Europeiska centralbanken och Finlands Bank en sexmånaders informationskampanj med broschyrer, annonser i pressen, tv- och radioreklam.

Ett partnerskapsprogram med ECB, Finlands Bank samt offentliga och privata organisationerna skapades för att ge

aktuell information om euron. Därför var banker, affärer, värdetransportföretag och kontantautomatindustrin väl förberedda. De bidrog i hög grad till att införandet av de nya sedlarna och mynten gick så smidigt.

Finlands euromynt valdes ut av finansministern, Sauli Niinistö. Pertti Mäkinen utformade 1-euromyntet som visar två flygande svanar. Raimo Heino utformade 2-euromyntet med hjortron och hjortronblommor. På 1-, 2-, 5-, 10-, 20- och 50-centmynten visas Finlands heraldiska lejon i en reproduktion av en design av skulptören Heikki Häivöja.

Enligt en enkät 2002 tyckte en övervägande majoritet av befolkningen i Finland att det inte hade varit några större problem att gå över från mark till eurokontanter. I praktiken fick de flesta eurosedlar från uttagsmaskiner eller som växel i affärerna.

Perioden när mark och euro var i omlopp parallellt slutade den 28 februari 2002. Sedan dess har euron varit den enda lagliga valutan i Finland.

När vi firar tio år med eurosedlar och mynt vill Finlands Bank påminna om att det fortfarande är möjligt att växla in sedlar och den sista serien mynt i mark mot euro t.o.m. den 29 februari 2012. På vissa villkor kan inväxlingen ske på affärsbanker eller växelkontor, eller på Finlands Bank.

Mer information om inväxling av mark finns på Finlands Banks webbplats:

http://www.suomenpankki.fi/sv/setelit_ja_kolikot/markkojen_vaihtaminen_euroiksi

Sedeltillverkning, cirkulering, förfalskningar; framtiden

Sedeltillverkning

Eurosystemet bestämmer de slutliga årliga tillverkningsbehoven och tilldelar euroområdet nationella centralbanker volymerna per valör. Varje nationell centralbank har sedan ansvar för att producera en viss andel av det årliga behovet i en eller flera valörer. Sedan producerar centralbankerna sin andel av sedlarna, antingen själva eller genom underleverantörer. Vilken centralbank som har beställt tryckning av sedlar kan man se på en bokstav eller landskod före serienumret.⁴ Tryckningen kan dock ha gjorts i ett annat land. Totalt tilldelades produktion av 6 miljarder eurosedlar till ett värde av 171,3 miljarder år 2011.

Eurosedlar och –mynt i omlopp

Siffror

I mitten av 2011 fanns det 14,2 miljarder sedlar och 95,6 miljarder mynt i omlopp. Det totala värdet var 847 miljarder respektive 22,8 miljarder euro. När det gäller volym var 50-eurosedeln störst (39,5 %), medan 500-eurosedeln hade störst del värdemässigt (34,3 %), tätt följd av 50-eurosedeln (33 %).

Trender i sedeltillförseln

I oktober 2008, när finanskrisen eskalade, ökade antalet eurosedlar i omlopp betydligt, särskilt sedlar med hög valör. Under den månaden var siffrorna för dessa sedlar tre gånger högre än ett år tidigare.

För att matcha tillgång och efterfrågan har Eurosystemet upprättat både logistiska och strategiska sedellager. De förra

möter efterfrågan på sedlar under normala förhållanden, inklusive säsongtoppar, medan de senare används om en nationell centralbank har brist på en speciell valör som inte kan levereras av någon annan nationell centralbank.

Falsa eurosedlar

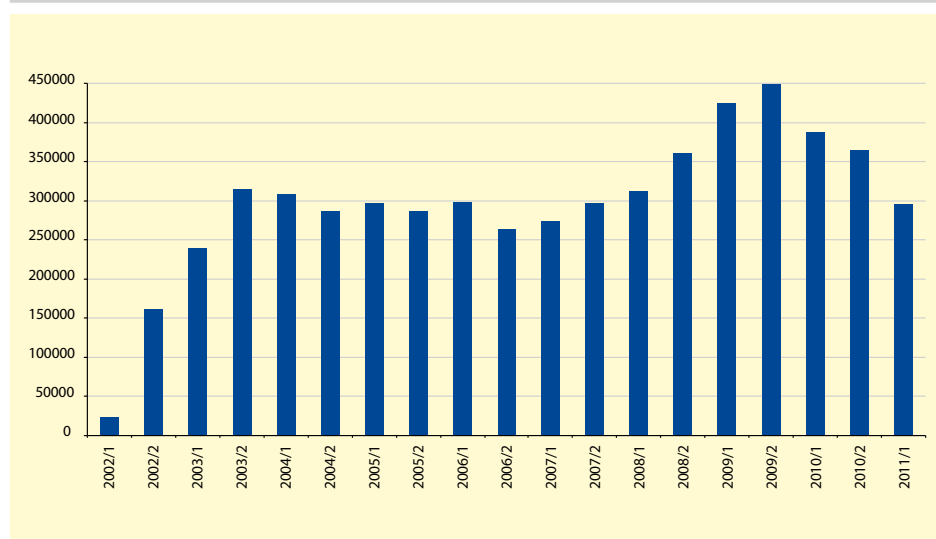
Under första halvåret 2011 togs totalt 295 553 falska eurosedlar ur omlopp. Jämfört med det ökande antalet äkta eurosedlar i omlopp, i genomsnitt cirka 13,8 miljarder sedlar under första halvåret 2011, är andelen förfalskningar fortfarande mycket låg. De sedlar som förfalskas mest är 50- och 20-eurosedlarna. Även om förtroendet för eurons säkerhet är väl motiverat av fortlöpande åtgärder mot förfalskning uppmanar ECB allmänheten att vara på sin vakt mot förfalskningar och använda "känn-titta-

luta"-testet som beskrivs på webbsidan⁵ och kontrollera mer än en säkerhetsdetalj.

Framtiden

Trots att antalet förfalskningar är mycket litet måste Eurosystemet vara steget före förfalskarna och göra sedlarna ännu svårare att förfalska. Därför har ECB-rådet godkänt utveckling och införande av en andra serie sedlar, som ska införas de närmaste åren. Den nya serien kommer att behålla de viktigaste desigelementen från den första serien sedlar. Eurosystemet kommer att informera allmänheten om de nya sedlarna i god tid före införandet.

Antal falska eurosedlar som tagits ur omlopp mellan 2002 och första halvåret 2011

Källa: ECB

⁴ På eurosedlar som ges ut av Banque centrale du Luxembourg anges koden för den centralbank i det land där sedlarna för Luxemburg trycks.

⁵ Se <http://www.ecb.europa.eu/sakerhetsdetaljer>

Formgivning av sedlarna och mynten och deras egenskaper

Sedelutformning

På eurosedlarnas framsida representerar fönster och portar Europas anda av öppenhet och samarbete medan EU:s tolv stjärnor representerar enighet, solidaritet och harmoni mellan Europas folk. ECB-ordförandens namnteckning finns också på framsidan.

På baksidan av eurosedlarna finns en satellitbild av Europa och en bro som symboliserar samarbete och kommunikation mellan Europas folk och mellan Europa och resten av världen.

European Blind Union (den europeiska sammanslutningen för synskadade) lämnade synpunkter i ett tidigt skede för att sedlarna skulle bli så användarvänliga som möjligt för synskadade.

Hur man kontrollerar om en sedel är äkta känn, titta, luta

1 KÄNN

Känn på papperet.

Papperet känns strävt och fast.

Reliefeffekt

Bläcket är tjockare på vissa delar.

2 TITTA

Vattenmärke

Svaga bilder visar ett fönster eller en port.

Säkerhetstråd

En mörk linje syns.

3 LUTA

Hologram

Valörsiffran och € eller ett fönster eller en port syns.

Glänsande remsa

På baksidan på 5-, 10- och 20-eurosedlarna finns en guldfärgad remsa med värdet och €-symbolen.

Färgskiftande siffra

Siffran på baksidan på 50-eurosedlar eller de med högre valör skiftar färg från purpurrodt till olivgrönt eller brunt.

120 x 62 mm

127 x 67 mm

133 x 72 mm

140 x 77 mm

147 x 82 mm

153 x 82 mm

160 x 82 mm

Formgivning av sedlarna och mynten och deras egenskaper

Utformning av mynten och deras säkerhetsdetaljer

Euromynten har en europeisk sida som visar en karta över Europa tillsammans med de tolv stjärnorna som representerar Europeiska unionen och en nationell sida som visar nationella symboler eller bilder. Alla euromynt är laglig valuta i hela euroområdet.

1- och 2-euromynten har många säkerhetsdetaljer, t.ex. deras kombination av färger, silver och guld, liksom 2-euromyntets kantgravyr som är olika från land till land. Dessutom har 1- och 2-euromynten en "lager-på-lager-konstruktion" och deras speciella magnetiska egenskaper gör att det är säkert att använda dem i automater.

Miljö

Miljömedvetandet är viktigt i Eurosystemet och man har som mål att använda naturtillgångar försiktigt så att miljön bevaras och att skydda människors hälsa vid produktion och distribution av eurosedlar. En analys, som gjordes 2003, visade att eurosedlarnas miljöpåverkan under hela deras livstid motsvarar att varje europeisk medborgare kör bil en kilometer eller lämnar en 60-wattslampa tänd en halv dag. För att främja sitt miljöengagemang har ECB, i samarbete med sedeltryckerierna, nyligen introducerat ett miljöhanteringssystem för Eurosystemet.

Hälsa och säkerhet

Låga nivåer vanliga bakterier har hittats på sedlar som kommer från t.ex. matförsäljningsställen. Bakteriemängden är dock så liten att de inte ens kan förorsaka mindre symptom. Mynt har visat sig vara ännu mindre smutsiga än sedlar och kreditkort av plast har samma bakterienivåer som kontanter.

Före lanseringen i januari 2002 testades eurosedlarna för möjliga risker relaterade till akut oral förgiftning, hudirritationer och genotoxicitet. Resultaten bekräftade att eurosedlarna inte leder till några av ovanstående risker. ECB undersökte också de allmänna hälso- och säkerhetsriskerna relaterade till tillverkning och användning av eurosedlarna. Omfattande laboratorieanalyser av representativa prov visade antingen att det inte fanns några bevis för att eurosedlarna innehöll farliga koncentrationer av substanser eller så var dessa långt under de tillåtna, jämförbara med dagligvaror eller livsmedel. För att främja hälso- och säkerhetsengagemanget har ECB, tillsammans med sedeltryckerierna, infört ett system för hälso- och säkerhetshantering, som ska övervaka dessa för Eurosystemet.

Eurokontanterna som symbol

Under årens lopp har EU antagit flera symboler: en flagga, en Europahymn (Sång till glädjen), ett motto, Europadagen (9 maj) och den gemensamma valutan. På sedlarna finns det inga nationella symboler för denna politiska vision av EU. I stället har arkitektoniska stilar från sju perioder i Europas historia varit inspirationskälla vid utformningen. Liknande byggnadsverk finns i hela Europa.

Mynten är annorlunda i det avseendet: de har en europeisk sida och en nationell med respektive lands symboler. De hjälper allmänheten att identifiera sig med EU.

Den gemensamma valutan är en symbol för ekonomisk och monetär integration. Den förenklar affärsverksamhet i allmänhet och särskilt betalningar för varor och tjänster i utlandet. Skapandet av euroområdet på en kontinent med länder

som är så olika är en bragd. Numera använder mer än 330 miljoner människor i Europa euron.

Efter tio år har Eurosystemet skördat de praktiska fördelarna av att ha en gemensam valuta, speciellt när det gäller kontantcykeln och sedelupphandling. Fördelarna, liksom de läxor man har lärt från detta breda och djupa samarbete, kommer att fortsätta bära frukt.

Eurosedlarnas och -myntens 10-årsjubileum

För att markera eurosedlarnas och -myntens tioårsjubileum planeras flera aktiviteter under 2012.

Från den 1 januari till den 31 mars 2012 hålls en Euro Run-tävling på Internet med anledning av jubileet. Den riktar sig mot barn i åldern 9 till 12 år, dvs. eurogenerationen, som bor i EU. De kan delta genom att spela Euro Run på

www.euro.ecb.eu och registrera sitt resultat. De måste skriva in tävlingskoden "2012" och en giltig e-postadress.

De fyra spelarna med bäst resultat i Internet-tävlingen kommer att bjudas in

till ECB för att delta i en Euro Run-tävling i maj 2012. Då ska de tävla mot varandra för att vinna titeln European Euro Run Champion.

Besöksdagar på ECB

ECB planerar att öppna sina dörrar för allmänheten andra kvartalet 2012. På Euroutställningen kan besökare lära sig allt om eurosedlarna och -mynten: från pengars historia till tillverkning. Det finns också möjlighet att delta i en workshop med ECB:s satelexperter.

Om du inte kan komma på besöksdagarna kommer det att finnas en utvidgad Euroutställning i Frankfurt i slutet av 2012.

Videor om eurosedlarna och euromynten

En kort film har producerats om eurosedlarnas och -myntens första tio år. Den finns på 22 europeiska språk. Tre 20-sekundersfilmer om hur man kontrollerar sedlarnas säkerhetsdetaljer med "känn-titta-luta"-testet finns också på de språken. Alla filmer finns på ECB:s webbplats.

